

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 16 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petisors térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A gazdasági egyesülethez.

Megyénk mindenestre érdekes eseménnyel gazdagodott akkor, mikor a benne lakó földbirtokos osztály jelesebbjei közös érdekek előmozdítása végett gazdasági egyesületté tömörültek s a gazdaközönségre annyira hatékony társulás útján vállvetett erővel szándékoztak a nemzetgazdaság szomorú helyzetén parányi fokban segíteni, a bajok felismerésével azokon viribus unitis könnyíteni s a súlyos következményeket elhárítani közös akarattal. Ez szép, magát dicsőítő tény volt annak idejében s adatok igazolják, hogy hasznos is volt később annyira, amennyire az előadott viszonyok engedték. Ézzel azt akarjuk mondani, hogyja gazdasági egyesület tett, amint tenni hivatásánaktartotta.

Zokon esik azonban, hogy míg rövid multjáról sok tanulságost feljegyezhetünk, jelenéről mit se irhatunk, mert róla mit sem tudunk. Nem lehet szándékunk jelen sorainkkal megtagadni a gazd. egyesülettől az érdemét s megtámadni jogtalanul és érdemtellenül egyes személyeket, kiknek nevük ugyanis elég biztosíték, de mégis fölmerül előtünk a kérdés, hogy azon egyesület, mely megyénk több fajta egyesületei közt az oroszlanrészt produkálhatja a sikerben és eredményben: alig ad életjelt magáról a nyilvánosság terén, holott szentül megvagyunk győződve arról, hogy ténykedésük mindnyájunk érdekeire ható, különösen e zaklató időben. Nem mi mondjuk először, hogy a

földbirtokos, a mezőgazdaság terén működő osztály a magyar nemzetiségnek, a magyar állam eszméjének legtermészetesebb képviselője. Mindnyájunk részére, kik a társadalom egyik-másik köréhez tartozunk, a kereskedelem, kézmű és gyáripar pangása, hanyatlása miatt — az adja a megélhetés legbiztosabb eszközeit, — nem-e tehát ok-szerűen kívánjuk annak boldogulását? A gazdasági egyesület tehát, mely közös érdekeinket munkálja, nem épp az-e, a melynek működéséről jól esik tudomással birnunk s haladását lelkesedéssel kísérnünk? S mi ez örömben nem részesülhetünk.

Tudjuk ugyan, hogy most itt vagy ott rendes vagy rendkívüli gyűlés tartatik, azt is tudjuk, hogy néha sokan, néha kevesen jelennek meg azon, de hogy mit végeznek, mily új cselekmények kivételét tűzik ki: arról vajmi kevés jut el hozzánk. Pedig a mi gazd. egyesületünk életrevaló, a többi közt helyt fogható, és mégis, míg a többről minden héten olvashatunk, majd kiállításai, majd versenyzési mozgalmából konkrét megvilágítású képet szemlélhetünk: addig a mienkről se felül — a központban — se a megye területén nem hallunk. — Annnyiről pozitív tudomásunk van, hogy különféle nemes fajta vetőmagvak osztattak szét — az egyesület indokolt felterjesztése után — a gazdák között s hogy nevezetes magyar fajta tenyészbikák által marhaállománynak nemesítését s nagyobbodását előmozdította.

De még mit nem ohajtanánk róla mondani. Megyénknek valaha híres dohányültetési helyei voltak, azok ma-holnap talajukat is elveszítik, nem tehetne-e meg az egyesület (melynek oly lelkes elnöke van), hogy pl. az állam részére való dohányültetés több köz-ségben engedélyeztessék (mint teszi azt pl. az ungmegyei.) Az egyesület közreműködésével kivihetné, hogy elszegényedett népünk dologhoz jutna, számára munkát szerezne. Nem rendezhetne-e egy kiállítás (volna miből,) megyénkben gazdasági téren tapasztalható tárgyakból, — nem mozdíthatná-e elő a lapunkban megpendített lenipart, vászonszövést. — Nem tehetne-e volna meg, hogy az országos gyümölcskiállítás gyümölcsökben gazdag megyénk egyes helyei is részt vegyenek, vagy nem rendezhetne-e önmaga is egy kisebbszertű gyümölcskiállítást, minő volt pl. a keszthelyi.

Akaratával mindent megtehet. Mi — hallomások után — nagyon czélszerűnek tartanók, ha társadalmunknak gazdasággal nem foglalkozó rétegeiből is felvenne tagokat minél nagyobb számban s biztosan merjük állítani, hogy a közönség azzal mozdítaná elő működését, hogy tömegesen lépne szövetkezetébe. Így szélesebb lenne a társulás, többen, sokan látogatnák a gyűléseket, sok mindent ki lehetne vinni és sok mindent róla tudni közvetett szemlélet útján is. —**ács.**

A lentermelésről.

Nagyrocze, 1881. okt. 12.

A szövés ipar emelése érdekében tett szerény, de jóakaratu felszólalásom után vártam, hogy ezen fontos s megyénknek különösen közérdeklő ügy, tán hivatottabbak részéről is megbeszéltek. Miután ez ideig nem történt meg, ezen iparág alapját képező lentermelésről s annak hasznos és jövedelmező voltáról teszem meg tapasztalt észrevételeimet.

Észleljük, hogy minél inkább fejlődik állami életünk, minél szorosabb viszonyba lépünk a művelt államok népeivel, annál inkább növekednek igényeink és szükségleteink, nemesak az állambáztartásban, hanem az egyes polgárok háztartásában is.

Azt hiszem, ezzel ma már mindnyáján tisztába vagyunk, mert ezek oly tények, melyeket mindnyáján osztály- és társadalmi álláskülönbség nélkül érzünk. Vagy más szóval, mindnyáján tudjuk, hogy a kor igényeinek nem megfelelő: többé jövedelemforrásaink, s maholnap a jobb időkben megtakarított s öröklött tőkéhez kel nyulni.

Ezt azonban meg kell gátolnunk, az emberi, állampolgári, felebaráti és hazafiúi legszentebb kötelességünk, mert nem elég csak önmagunkról gondoskodni, hanem arra kell törekednünk, hogy a jövő nemzedék megélhetése s s fennállhatása biztosítható legyen a jelszó, s akkor bizonyára nem

Besorozták őket és minden kigondolható csufussággal, pökdöséssel, durva bántalmakkal illették, hogy a véres főkert, a számtalan veréseket gyáva módon bosszút álljanak, — ép mint Krisztust illették, midőn a kereszttel vállán, utolsó útját téve az emberiség megváltására!

„Kossuthi kutya”, ez volt a jelző, mely egy-egy pökéssel a magyar nemzet arcába csapatott e nádparipákon henezők legénykéktől; ezzel jöttek be Váradra is, míg a muszka sereg maradványai örízetül segítségükre álltak, nehogy — bár fegyvertelen kezekkel s körnükkel tépjek szét a váradiak az ige és nagy dobbal-sippal bejövő, diadalt csak hurrogatni, de kiküzdeni nem bírt osztrákokat.

Fényes, de diestelen kardjaikat megeresztett övükön hosszan lelógatták és úgy vonszolták maguk után a flaszteren; csakugy esörömpölt belé a váradi Körös tojaskövezete a rettenthetetleneket fitogtató kardzörejbe, mint mikor gyermekesereg indul el az utczán és lármázással palástolja félelmét. Bizony nem így viselkedtek és tottek Szolnok, Kápolna, T.-Bieske, Isaszegh, Vác, Nagy-Sarló, Komárom stb. alatt!

A honvédtisztek megtarthatták kardjaikat — egyelőre és ezekből sok volt Váradon, ám csakhamar leoldották, hogy a földbe rejtsek a dieső napok és idő drága emlékeül.

Honvéd egyenruhájukban jártak akkor is, midőn az osztrákok bevonultak; a muszka hadsereg műveltebb és a szabadságot titkon fennen dobogó keblü tisztjeivel barátságos lábon álltak és ezek mint méltó ellenféllel, vétezi erényű társakkal bántak; a barátság poharát is kiürítették egymásra és egy szebb, egy diesőbb jövőért, melyről mind a két félen ábrándoztak, pedig ez csak a hatalmasok által készített mákony volt, az ellenfelek között ébredő testvériség és kétségbeesett végküzdés kitorhetésének eltompítására, elaltatására.

T Á R C Z A.

Horvát népdalok.

I.

Jaj de haloványan
Sütött fen a hold,
Körülem az erdőn
Egy lélek se volt.

Egymagam, de mégis
Boldogan nagyon,
S a hogy rád gondoltam
Jött a fájdalom.

Őszi szél dobott rám
Hervadt levelet,
Rajta állt, hogy szived
Rég elfeledett.

És a falevéllal
Esz jött, hiszen
Könnyet hoz mindég a
Hervadt szerelem!

Gáspár Imre.

Világos után.*)

Ah, harmincz évvel ezelőtt még a nap is a zsarnokok zsoldjába szegődött! Fényes arca nem borult el Világos után, hogy sötétebb éjszakába fojtotta volna a muszka hordák és fehér frakkba bujt hóhérok útjait az aradi várban ülő vértanuk kazamátáinál!

Az 1849. augusztusi hónap utolsó napjain vakító fényben ragyogott és árasztotta szét sugarait Nagyvárad kis piaczára, a szent László-terre, melynek homokszobrá körül

*) Molnár György „Világostól Világosig” ezimű most megjelent emlékiratából.

minden talpalatnyi föld, diszbe subiezkolt muszka katonával velt elborítva.

Paskievics, Konstantin herezeg, Miklós ezár fia, a nemrég pörüljárt szerencsétlen II. Sándor, még zsenge korában, és több más születésbeli kiváltságosak tartottak Te Deumot Istennek ragyogó szabad ege alatt és a kivivott siker babérait aggatták saját homlokukra. Magyarországot pedig Miklós ezár lábához rakták le, ki aztán a keleti háború szép reményében visszafoglalta a Habsburgoknak.

Szent László bizonyára megfordult sírjában, midőn profánus szobrának lábai alatt a muszka hordák fényesen esillogó hegyes sisakderéjét kelle maga körül tünie és nemzetének leverését — nem ezt, hanem diestelen megadását jelentő éktelen zsviók és hurrák ordítását hallgatnia.

Kántor Gyuszi sok száz honvéd ifjuval, biharmegyei és váradi gyerekekkel, — mert hát a honvéd tüzérség csaknem ilyenekből állt, és maga Lapinszky tüzérezredes is, alig üte meg a 27-ik évét, — polgári ruhában, szívet facsaró, Világosnál megkövült érzésekkel, ott szorongott a terre nyíló utczák sarkain, Amánt Béla öcsésével a zöldfa-utca végén.

Görgei megszáritott fekete bankóit elpakolván, a Komárom alatt fejen kapott homloksebet takaró fekete selyem kendővel az Amánt-ház egyik ablakából nézte az általa ha nem is elősegített, de bizonyosan könnyebbé tett muszka siker parádéját, a pópák százaikat Te Deumát, Paskievics diesőségét, Miklós ezár legyőzhetetlenségének Európa-szerte kikürtölését.

Harsogtak a trombiták, peregtek a dobok a magyar nemzet leveretésének öröme, akár mint a gonosztevők kivégzésénél, hogy a szó, vagy egy sohajtás is a torkukba fojtassék.

Népszabadságot elfojtó, népeket leigázó

lesz oly nagymérvű adórestantia; ez pedig másként nem érhető el, mint újabb kereseti források megnyitása a gazdaközönség számára s az iparos osztály művelése a házi-ipar fejlesztése által.

A lennek czélszerű és széles terjedelemben való termelése Magyarország hegyes vidékeinek s így e megyének is okvetlenül nagyobb jövedelmi forrást nyújt, mint az annyi eshetőségnek kitett kényes dohánytermés ad az alföldnek.

Látjuk a mindennapi életben, hogy a lenáru fogyasztása nem kevesbedik, még tán akkor sem, ha a pamuton kívül más növények rostjait használják is fel vászonszövésre, mert a lent nem pótolja semmi sem, s mert a művelődéssel a lenáru fogyasztása is párhuzamosan emelkedik.

Ma talán 85—87 millió frt között váltakozik az összeg, melyet vászonmüért évenként külföldre adunk, ennek ellenében alig termelünk felényi lent és kendert; míg az osztrák tartományok évi len és kendertermelése 35—38 millió frt értékig megy. Ezen visszási állapoton alaposan és gyorsan kell segítenünk; segíthetünk pedig úgy, ha a len- és kendertermelést e megyében az arra alkalmas helyeken — s e pedig csaknem egészen az, mert bő harmat képződése van — lehető nagy mérvben terjesztjük és előmozdítjuk. Az előmozdítás egyik főkélléke a most termelt lenmagnak más maggal [pl. rigai lenmaggal] való felcserélése.

Vessünk csak pár futó pillantást a felső megyék lentermelése és vászoniparára a század elején, még tán ma is vannak élő emberek, kik állithajják, hogy ez felső Magyarországon a jólét egyik kuforrása volt. Különösen a Szepesség és szomszédmegyéi nemesak az országot látták el vászon és egyéb lenszövettel, hanem még a külföldi vásárokat is látogatták s keresett árucikket képezték. Az újabb korig azonban a viszony másképpen állott, csak most kezdett lendületet venni ez ipar, hogy a mulasztást újból helyrepótolja s legalább a belfogyasztást részben fedezze, mely által néhány millió forintot benmaraszt.

Lentermelésünk s leniparunk sajnos állapotának oka az, hogy ezen iparág s különösen a lentermelés fejlődése és kikészítésével lépést nem tartottunk, s így a külföld által igen könnyen le is

Savanyu képpel nézték ezt az osztrák tisztek, kiket az orosz tisztek teljesen ignoráltak sőt lenéztek.

Meglapulva, elszégyenkedve, földet turó fejjel túrték e sértéseket, mert kötekedő természetű kicsapongásért nem egyszer lakoltak meg a „fekete-sas” kávéházában, hol a biliárdasztalok körül a muszka tisztek a honvéd tisztekkel frigyosulva, sok dákót törtek szét az osztrák tiszteknek honvédverésektől keményre kérgesedett hátain.

Végre lassanként elvonultak a muszka sereg osztrákot őrző utolsó maradványai is, magukba szíván és keblökbe szedvén a népszabadság szellemét, eszméjét, hogy mint magot elszórják, bele vessék hazájuk rideg földjébe, mely ugylátszik csak három évtized után kezd kikelni s talán rövid idő alatt kalászkodat hajtani a népnek — annyira szigorú századok után egyszer mégis dus aratásra!

Volna bár úgy, hogy az északi pólus fagyasztó szele ne csaphasson le időnként dermesztő pusztításokkal a népek szabadságaira, melyek az emberiség közjóvoltát megölik, az eszményhez emelkedő haladását akadályozzák és a senyvedés posványában embert ember ellen uszítanak, — holott ellenkezőleg a közszeretet ölében, a felvilágosodás fényében, egyesek és hatalmasok ép úgy, mint a népnek nagy tömegei elérhetnének egymás mellett a béke, a munka áldásaiban, a civilizáció általánosságában és meg volna kinek-kinek a helye e sárgómbón, ez életben úgy, mint a hogy a kérlelhetlen halál, (ez a nagyrendező) mindenkinek, hatalmasnak mint koldusnak, egyaránt és egyformán kiszabja idejét, helyét!

Hogy ezt ép a felvilágosodottnak hirdették és vallott hatalmasok nem akarják, nem tudják és nem érzik és látják be?

Pedig hány és hányszor jelent meg már előttünk az isten uja a nemezis képében! Ez kísérte a magyar nemzet letiprása végett e

győztünk. Még nem késő, bár okulhattunk volna saját kárunkon! fogjunk hozzá az okszerű s nem a hagyományos szokásu termelés és kikészítéshez, mert csak az által nyerhetünk értékebb és versenyképes terméket.

A len nemesak a legjobb rostot adja, hanem mellékterményei is sok hasznos anyagot szolgáltatnak, pl. magjából nyerjük a könnyen száradó olajt, az olajkiszítésnél nyerjük a len forgácsát, mely becses takarmány- és trágyaszor is. Nem hagyhatom említés nélkül a lentermelés ama közvetett hasznát, mellyel a gazdaság javítására befolyással bír.

A lentermelés biztos jövedelmet nyújt s így nemesak megengedi, de meg is követeli a talaj gondos ápolását, mely által azt fogjuk tapasztalni, hogy földjeink — külön áldozat nélkül — tetemesen javultak.

A lentermelés e megye zordonabb részeire annál nagyobb fontossággal bír, mert említett helyeken éppen ezen gazdasági ág van hivatva az ipar emelésére, s az ipar emelése pedig itt egyik legfőbb életkérdés.

Következőkben azon elveket és gyakorlati utasításokat közlendem, melyek szerint a lentermelést jövedelmezően üzhetjük.

Egy iparbarát.

Megyei ügyek.

Budapest fő város közönsége a Lendl-Göczel-féle ügyben a m. kir. miniszterelnök-höz intézett feliratának mását pártolás és hazafias szellemű felirat intézése czéljából Gömör-Kishont megyének is elküldte.

Sárosmegye közönsége szintén a Göczel-Lendl-féle ügyben az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát tudomás és szíves pártfogolás végett megküldte. E felirat igen szép, hazafias érület által sugalmazott: végén azt mondja, Pilt mondasát idézve, mely szerint „katonáink erénye nélkül hitba szelzelnék el alkotmányunkat pergamentek mögé, a kard mégis megtalálná útját az alkotmány életszereivhez.” Nem a törvények, hanem a szellem az, mely javítást igényel s a melynek javításához immár sürgösen és erélyesen hozzá kell látni. Világosítassanak föl azok, kik alkotmányunkat még most is csak törekeny játékszernek s nemzeti önállásunkat üres szóznak tekintik, példaadás s ha kell szigorú büntetés által a felől, hogy a magyar állam eszméjének van ereje és joga magát érvényesíteni minden irányban, s hogy az azzal ellenkező törekvések nemesak a közvéleményben, de a kormányzatban is áttörhetlen gátat találnak.

A r a d v á r o s közönsége ugyancsak a fenti ügyből kifolyólag a magyar országgyűlés képviselőházához és a magas kormányhoz a ka-

szép mezőkre és a boldogság énekeitől visszhangzó hegyek közé küldött hordák hazatérő lépteit Pétervárg, hová sarkukon vitték magukkal a fátumot s nyomukban lépdelt a nemezis mindenütt, aránytalanul többlet pusztítván el soraikkól éretlen ugorka, dinnye, tök és éretlen kukorica mérgével, mint a menyit a fegyverek letaroltak a harezmezőkön.

Elvitték Miklós ezár trónjának lábaihoz a magyarok leverésének diadaljelvényeit, de oda tapadt ezekhez a fatum is és a nemezis a trón bitoros redői közé vette be magát.

Alig telt el a szeremesetlen számmal jelzett 7 év a magyar szabadságherez után és a keleti háboru letiporta az északi kolosszust, a hirtelen halál elragadta a ezárok egyik leg-hatalmasabbját Miklóst, a Habsburgok gyámioszlopát, épen a magyar szabadság eltiprásaért nyert foglaló vissza nem fizetése fölötti dühében. És ime, a mint az idő negyedszázadot ütött, a hatalmasok-hatalmasának, ki zsenge korában Paskievics és Konstantin mellett taposta a magyar földet, tiporta a magyar nemzet szabadságát, — szintén utána megy az apának és oly természetellenes borzasztó halálba dől, hogy szétronsolt testrészeit össze kell szedni, hogy a ezári hullá egészben adassék át az enyészetnek, mintha bizony ez kivélt tenne a esatamezőn becsület és eszményért, gránátoktól hősileg szétporló köz-herezos és eszásári palotában, bitoros katalálkon kimulni óhajtó hatalmasok közt.

A rosszak és istenesség ellen tevők hiába predikálnak vizet másoknak, míg maguk vért isznak! Hiában rémitenek isten haragjával és mennyköveivel, a míg magukat istenességnek tolván föl, az Isten nevében szedik áldozataikat! A nemezis hosszú keze utoléri őket — ha másként nem, hát harmad-negyed izziglen, a míg valóban Istenhez nem térnek s nem csupán papoltatják, de elsőként lelkökben gyakorolják is az istenességet!

tonai intézetekben a növényeknek a törvényeink szellemében való neveltetése, a katonai szolgálati szabályzatnak a törvényeinkkel összhangzásban leendő módosítása és a hadseregnek az alkotmányra leendő felesketése iránt hozandó törvények tárgyában irt feliratát pártolás és hasonszellemű feliratok felterjesztése végett a mi megyei hatóságunkhoz is áttette, — s az általános megbotránkozást és felháborodást keltett Lendl-Göczel ügyben a legszigorubb vizsgálat elrendelése, a bűnösnek példás megbüntetése és a katonai becsületbíróóság eljárásának rosszalása iránt Ó Fel-ségéhez intézett felterjesztését is megküldte.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye közönsége a következő kérelem pártfogását kérte e hason kérelem felterjesztését végett irt a megyéhez. F i u m é n e k, a magyar tengerpartnak nemzetközi állása, illetőleg autonómiaja s erre vonatkozó törvényhozási és kormányzati viszonyainak vélegyes elintézése iránt.

Szabályrendelet. A közös hadsereg (haditengerészet) és a honvédség beszállásolásából keletkező teher arányosabb megosztása czéljából szükséges megyei pótdó kivetésének és kezelésének módjáról. 1. §. A katonai beszállásolásból keletkező teher arányosabb megosztása czéljából kivetendő pótdó összege az 1879. XXXVII. t. cz. 4 §-a értelmében, az előző évről hatóságilag beszerzett adatok alapján, évenként tavaszi megyei bizottsági közgyűlésen állapítatik meg. 2. §. A beszállásolás terhének megtérítéséül, egy lovas katoná után lovasút után 10 kr., a loért különösen 2 kr. lesz fizetendő, ezen díjtételek veendő fel egyszersmind számítási alapul, a pótdó mennyiségének évi megállapításánál is. 3. §. Az évi pótdó összege 1/4 részben házadó, 3/4 részben pedig az általános jövedelmi pótdó és fényüzési adó kivételével a rendszeresen kivetett többi egyenes államadó arányában vettek ki. 4. §. A kivetést községeknél a kir. adófelügyelőség által évenként február hó 1-ő napjáig elküldendő s a megelőző évben fizetett államadók községi sommás kimutatásai, alapján a megyei számvéviség eszközli és azt pontosan összeállítva, jóváhagyás végett azt az özi bizottsági közgyűlésnek bemutatja. A községek a kivetett pótdót ismét, az egyes adófizetők között adók arányában az előző szakaszban megállapított kulcs szerint saját hatáskörükben vetik ki, kötelesek azonban a kivetést jóváhagyás végett az alispáni hivatalhoz bemutatni. A jóváhagyott kivetés alapján, a kivetett összeget községi pótdó módzatai szerint hajtják be. Helyi szbirák illetve városi polgármesterek hatóságai területén levő községektől a pótdót egy összegben július hó 1-ő napjáig rendszeren behajtsák s azt közvetlenül a megyei pénztárba beszolgáltassák. 5. §. Helyi szbirák és városi polgármesterek a pótdó összegének kiszámítása alapjául szolgáló adatokat és pedig 1, a megelőző évben a törvényhatóság területén állandóan vagy hosszabb időre elhelyezett katonaság létszáma, fegyverneme és tartózkodási idejéről, 2-szor az átvonult katonaság létszáma, fegyverneme és tartózkodási idejéről — a községi előjáróságoktól az év bezártaival bekívánják s azt minden év február hó 1-ő napjáig az alispáni hivatalhoz beküldik. E zébből a fentebbi adatok pontos nyilvántartását és feljegyzését a községi előjáróságoknak jó előre megrendelik. 6. §. A pótdó egyenkénti kivetése a községben előre kihirdetett nyolcz napi határidő alatt községrele kitéendő kivetés ellen, ha azt ezen szabályrendeletben ütközönek találják, a kitéző határ idő után ismét 8 nap alatt az alispáni hivatalhoz felfolyamodni minden adófizetőnek jogában áll. A felfolyamodás azonban a pótdó behajtását nem akadályozza. 7. §. Az alispán határozata a kézbesítéstől számítva 8 nap alatt a megyei köz-igazgatási bizottsághoz fellebbezhető, s a bizottság ez esetben végérvényesen határoz. 8. §. A beszállásolásból keletkező teher megtérítéséül ezen szabályrendelet értelmében fizetendő összegek a) az állandóan elhelyezett katonaság után a következő év január havában; b) az átvonult katonaság után pedig az átvonulás után közvetlenül járásbeli szbirák illetve városi polgármesterek által az alispáni hivatalhoz beküldendő részletezett s a katonaság létszámát, fegyvernemét s az elszállásolási napokat pontosan előtüntető s az illető csapat-parancsnok által láttamozott kimutatás alapján az alispáni hivatal által esetről-esetrel kifogva utalványoztatni.

A rimabrézói gyűlés.

A kishonti ev. esperesség Rimabrézón f. hó 13-án tartott közgyűléséről, megbízható értesülésünk folytán következőket közölhetjük:

Az egyházak képviselői, hihetőleg a pilai egyház által megelőzőleg szétküldött proclamatió folytán oly szokatlan nagy számmal gyűltek össze, hogy a rimabrézói templom alig fogadta be őket. Rövid istentisztelet után a gyűlés elnöklő Szontagh Bertalan ur által megnyitvatván, — Gáber Lajos főesperes ur felolvasta jelentését, sokak méltó megbotránkozására — tóttul! Ez után felvetették a szavazatszedő bizottság jegyzőkönyvi jelentése,

melyből kiderült, hogy az egyház pecsétjével meg nem erősített tiszlezi szavazat elvesztésével, az érvényesnek elfogadott 15 szavazatból Ruthényi Béla 8 szavazattal esp. felügyelővé, — Czéner Pál egyhangulag főesperessé, — Szontagh Károly egyhangulag gyámintézeti pénztárnokká, — Medveczky Sándor esp. ügyészé választották. A többi hivatalokra abszolút többséget senki sem nyerve, új választás rendelkezett el. Erre egy a lelépő felügyelő, valamint a főesperes leteszik a gyűlés asztalára hivatalos pecsétjeiket, az előbbi azt hangsúlyozva, hogy e pecsétet szennyeletlenül adja vissza s hogy azt soha az esperesség érdeke ellen, — de ellenkezőleg mindig annak javára használta. Igaz szívöböl fakadó éljenzés felett ez igaz nyilatkozatra.

Megjelenvén, a meghívására mezesített küldöttség élén, az újonnan megválasztott esp. felügyelő Ruthényi Béla ur, s a gyűlés által szívélyesen üdvözöltvén, beköszönő beszédeben kijelenti, hogy a neki felajánlt hivatalt elfogadja, mert azt az általa eddig teljesített egyházi szolgálatok jutalmául, — ezentulra pedig oly müködési tétel tekintti, a melyen evangyéliumi buzgalmatól s részrehajlatlan igazságszeretetétől vezéreltetve, használni kíván szeretett egyházának s hazájának. E kitéző czéljához kerü az esperesség támogatását s megköszönöi a benne helyezett bizalmat. A tetszésnyilatkozatokkal többszörösen kísért ezen székfoglaló után, — Czéner Pál főesperes ur tartotta beköszönőjét és pedig kiemelve mondjuk, hogy magyarul! Jelezé, hogy az esperességben lappangó pártoskodás miatt teljesen viszá akart vonulni; de látván azon nagy ritkaságnak mondható tény, hogy az ő személyében, az egymás ellen küzdő két párt találkozt: egyhangú megválasztását elfogadja, azt tüzven ki czélul magának, hogy ezen esperességet megmentve attól, hogy politikai és nemzetiségi torzsalkodások színhelyévé alacsonyítottassék s hiszi is, hogy Isten segedelmével sikerül megvalósítania azon apostoli intést: „Mindenek ékesen és jó rendben legyenek közöttetek.” E czélból mindenkit közremüködesre hí fel s magát a közbizalomba továbbra is ajánlja. A sürün és lelkesen megjeljenzt beszéd, hisszük, hogy fogékony keblekre találand!

Több folyó ügy elintézése után, tárgyalás alá vétették a pilaiak egy folyamodványa, melyben a kerület által hozott azon határozat ellenében. — miszerint 3 hó lefolyása alatt, Laucsek D. kizárásával papválasztásra kötelezetnek, az esperesség pártfogását kérik. Erre vonatkozólag több indítvány merült fel, a melyek nem egyszer forrongásba hozták a szenvedélyeket s inparlamentaris zsvajt idétek elő. Legmerészebb volt közöttük a tiszlezi egyháznak Daxner István által felolvasott azon indítványa, hogy az esperességi gyűlés mondja ki, miszerint a pilai egyház jogos téren álls ennél fogva Laucsek Dániel megválasztását törvényesítés s intézkedjék nevezettnek beiktatása iránt. Hogy az autonom felsőbb egyházi hatóságok és törvény előtt szemethunyó ezen indítvány, a zajongó tömeg pressioja alatt, nem emeltetett esp. határozattá, ez csak Szontagh Bertalan urnak köszönhető, kinek a szónoklat minden ereje és szépségével feltűnő s rendkívüli hatást szült beszéde, a tulzók előtt is bizonyosan a Cherub lángpallósa gyanánt látszék.

Ez általános érzett hatás pillanatában az elnökség azon határozatot mondta ki, miszerint folyamodó egyház kérelmével az egytetemes gyűléshez utasittatik. E határozat újból feltámasztá az ingerültséget annyira, hogy a gyűlést, habár még több ügy lett volna tárgyalandó, az elnökség jónak látta délutáni 4 1/2 órakor bezárni.

Az erre következett közebéd felett lelkes felköszöntők mondtak az esp. felügyelőre, főesperesre, gyámintézeti pénztárnokra stb.

Jubileum Osgyánban.

Szép módja a kegyelet nyilvánulásának, midőn egy egész emberöltőn át tanusított önzetlen munkásságnak nyújtjuk az elismerés koszoruját. Csak hogy már egész divattá lett, mint sok más, mi az emberi hiúságnak hízélgartván huszonöt, sőt tíz és éves jubileumokat. Attól lehet tartani, hogy járványvá növi ki magát, mely elől a valódi érdem majd elmenekül, szerény zugba jut....

Kevés hja, hogy a kishonti ág. ev. pap-ság nestora észrevétlenül nem hagyta elsur-ranni azt az időpontot, mely egy félszázados tevékenységnek határvéte jelöli egy áldásteljes élet mezején. Ugyis már egyetlen a régi gardából, mely a „parva Saxonia” tudományos egyházi férfiai által a Rima mellékét egykor az irodalom valódi tüzhelyévé avatta. Tausaugot tesznek róla a „Solennia Bibliothecae Kishonhanae” kötetei.

És a férfiu, ki ismert szerénységénél fogva az őt ért kitüntetések elől kitért, ki egyedül magasztos lelkeszi körében kívánt hatni egyháza és hazája érdekében, most az egyszer ki nem térhetett előre, hogy tisztelői ötven éves papságának fordulóján meg ne ünnepejjék.

Eme jelesünk: Lúcze István oszgyáni ág. ev. lelkész.

Nem akarjuk puritán érületét magasztalásokkal sérteni, azt azonban kimondjuk bátran, hogy az a tudományos apparatus, melyvel előbb tanári, majd papi pályáján működött, azon színvonalon állt, mely fiatal korában is osztatlan elismerést biztosított számára, — hogy az a jellem, mely az agy lelképásztor tulajdona, minden papnak mintaképp szolgálhat, hogy azon munkásság, melyvel életének földadatát akár mint pap, akár mint honpolgár megoldotta, lelkészársai által követésre méltó. Ily képzettség, ily jellem, ily munkásság avatja a papot az egyház híveinek lelki-átjává s nem fog eszébe jutni majd senkinek kicsinyléssel szólni papjáról, kit így illet meg a „Tiszteletendő” vagy a „Tiszteletes” czim. Nem a politikai fondorlatok, nem a materialisticus törekvések készítik elő a hívek szeretetét és bizalmát a lelkész számára; de apostoli buzgalom, önzetlen törekvés, tántoríthatlan hűség és hamisíthatlan hazaszeretet melege és fénye képes üdvöt árasztani a népre, melyet tanít, nevel és gondoz.

Az aggastyán, kit e hó 11-én egy szerény kör jubilált, ily híven tölti be misszióját. Mielőtt ez ünnepélyről szólunk, vázoljuk életrajzát.

Született a nógrádmegyei Uhorszákn, 1803. december 20-án. Szülei: Lúcze Sámuel uhorszáki lelkész és Toperczer Eszter. Elemi iskoláit szülőhelyén bevégezvén, előbb Osgyánban, majd Selmezen, Késnárkon, végre Pozsonyban tanult. Utóbbi helyen hat éven keresztül a bölcsészeti és theologiai tudományokat 1826-ban befejezvén, egy év mulva Németországba a halléi egyetemre ment. Itt egy évnek sikerteljes eltöltése után hazatért s csakhamar Prónay János, egykori híres országgyűlési követ gyermekeinek tanítójává lón Nógrádmegyében. Innen két év egynekdedévi működése után 1831-ben Hoznek János helyébe — ki löcsei tanárrá lett — az oszgyáni nemzeti, esp. gymnasium tanárává hivatott meg. Mint tanár egészen 1839-ig működött, mely évben az oszgyáni egyház akkori lelkésze Lúcze Sámuel hirtelen elhalván, helyébe lelkészkül választott meg. Még azon év nov. 11-én Jozsef Pál superintendens által fölszenteltetvén, Szomor János rimaszombati és Valentyini Dániel ráhói lelkészek által papi hivatalába igttatott.

Ő, ki nemzedékeket látott azóta föl-s letünni, még mindig maga teljesíti az egyházi szolgálatot, mi az erők teljességét bizonyítja. Nyugodt, vidám kedélye, boldog családi köre, megaranyoztak ősz napjait. Gyöngéden szerető neje Bartholomaeidesz Józefa, „által” rókonságban állván az annyira terjedelmes és az egyházi téren előkelő Bartholomaeidesz családdal, ennek csaknem valamennyi tagja sietett az ősz patriarcha iránt kifejezni ez alkalommal hódolatát. S mert a kishonti ev. esperesség saját fényes multját is látja a jubilausban, kétszeres kötelességet teljesített, midőn egyházi férfiai nagy számmal egykeztek kegyeletüket Nestoruk iránt bemutatni.

Az ünnepély a tisztelgők seregével a templomban vette kezdetét, holott is az ünnepeltnek puritán lelkületének megfelelőleg egyszerű isteni tisztelet tartott. A haladó ének elzengése után az oltár előtt Bartholomaeidesz Gyula kálnói lelkész mondott alkalmi beszédet „ezen napon, melyet az ur rendelt” méltányolván a jubilans érdemait, figyelemzetvén az egyházat a ritka ünnep jelentőségére.

Isteni tisztelet után a küldötségek a paplakon gyűltek össze. Az esperesség, majd a rimaszombati egyház és egyesült prot. gymnasium fejezték ki üdvkivánataikat, végre az oszgyáni egyház presbyteriuma jelent meg, hogy halálját mutassa be agy lelképásztorának, ki meghatottan s élérzékenyülve mondott köszönetet az örömműnnp előkészítéséért. A család érzelmeit a nyiregyházi pap és és főesperes — ki négy év mulva szintén így jubilál — tolmácsolta.

Majd a lakomához ülvén a társaság, élénk és szikrázó pohárköszöntésekben mindnyájan azt kívánták az ünnepeltnek, hogy még soka boldogítsa eszadját és egyházát. A fiatal-ság alig várta a végét, hogy tánczra perdjöljön, mire annyival inkább volt alkalom, mert a kokovai banda ugyancsak jól húzta.

János 20, 29.

Előfizetési felhívás

a „GÖMÖR-KISHONT”

október—decemberi folyamára.

Előfizetési ár negyedévre . . . . . 1 frt.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Az előfizetést legegyszerűbb postautalványval eszközölni. **A kiadóhivatal.**

Hírek és vegyesek.

október 15.

LEFKOVITS LAJOS.

Folyó hó 13-án vettük a szomorú hírt, hogy Lefkovits Lajos, orvosnövendék hagyományban elhunyt Budapesten. A tehetséges, fényes pálya küszöbén álló ifju nem várt vége megdöbbentett benünket s megvagyunk győződve, hogy azok, kik szerény lapunkat olvassák, Lefkovits kedves, jó humoru, vonzó előadású tárczaleveleit ismerik: osztai fognak fájo szánakozásunkat. A „Gömör-Kishont” fennállása óta minden 2-dik hétben hoztunk tőle közleményeket, fővárosi leveleket, élethű, tárgyilagos leírásban, élvezetes imrodorban s tapasztalásból mondhatjuk, közönségünk kedvence lett; itt Rimaszombatan kávéházakban, nyilvános helyeken mindig felolvasták cikkeit s folytonosan kérdezősködtek kiléte, társadalmi szereplése felől. Egyszerű, szerény ifju, szép jövővel biztató, — nekünk rendes levelezőnk, néhány fővárosi lapnak munkatársa volt. A reményteljes várakozásnak, melyet jövőjéhez sokan fűztek, egy gyászos 10 napig kínzó betegség, mely kiszabadította lelkét a földi salak bűncseiből véget vetett. 21 évet élt. Temetése 13-án délutáni volt. Kitérőljük sz. munkából a könyvet s kívánunk az elköltözött ifjunak esendes nyugodalmat!

— **Katalin-bál.** Örömmel értesülünk, hogy a rimaszombati lelkes fiatal-ság a helybeli egy. prot. nagygymnasium felépítésre váró 7. 8. osztály alapítókéjének szaporítására a jövő hó 24-én Katalin-bált rendez, mely iránt a szükséges előintézkedések hohamar megtételnek. E kimagasló mozgalom önmagát dicséri!

— **Esküvő.** Sárkány Károly gyártulajdonos egybekelt Petrovits Ilona kisasszonnyal Csetneken; esküvő után Velen-czébe utaztak.

— **Ünnepélyek Jolsván.** Jolsva város városháza százéves fennállásának jubileumát s ezzel kapcsolatban a jolsvai önkényes tüzoltó-egylet zászlója felszentelési ünnepélyt f. hó. 8-án tartotta meg a vidéki nagy közönség részvétel mellett. Az ünnepélyt rom. kath. és ág. ev. hitvallású szertartások előzték meg. 10 órakor a város háza történelme, honnan a Bazilidesz Gusztávné, mint zászlóanya által ajándékozott zászló felszentelésére vonult ki a résztvevő közönség a főtérre. Délben nagy bankett, délután a tüzoltók szépen keresztülvitt gyakorlata s este tánczvizsga képezték a nap programjának többi pontjait. A tánczvizsga, melyben a vidék szép női közönsége nagy számmal volt képviselve, reggel 7 óráig tartott. Ez alkalommal a honvéd őrnagyot, a város polgármesterét s a tüzoltók főparancsnokát fáklyaszénnel tisztelték meg. Képviselve voltak még Nógrádból is, csak R-Szombat feledkezett el magáról!

— **Gyászszertartás.** Igen szép és népes temetése volt mult vasárnap Kres József rszombati zongoramester kiskoru kedves fiának, Kres Ferencznek, ki az uralkodó vörheny áldozata lett. A gyászszertartáson a buzgó törekvésű kath. dalkör működött és egyszerű smind Rác János zenekara; a nagy közönség melábus gyásznoták szomorú hangjánál vonult ki a sirkertbe.

— **Haymerle meghalt.** Báró Haymerle Henrik osztrák-magyar külügyminiszter okt. 10-én Bécsben elhunyt. Született 1828. decz. 7-én; külügyminiszter lett 1879. okt. 8-án Andrássy Gyula gróf helyébe. — A magyarok iránt nagy rokonszenvvel viseltetett, mikor külügyminiszter lett, első dolga volt lejönni Budapestre, hogy megismerkedjék a magyar viszonyokkal s közéletünk kitűnőségeivel.

— **Bűvészeti estély.** Bosko József, nagynevű bűvész ma, vasárnap egyetlen előadást rendez a Három Rózsa nagytermében. Productiói az újabbkori terembűvészet, hold-körösség, hasbeszélés, mulatságos fizika és titkos természetudomány köréből lesznek véve. Mindenesetre élvezetes és bámulatos estét szerezhet a közönség, melynek érdeklődését mi is felhívjuk a hírneves bűvész iránt. — Jegyek egész nap előre válthatók Miskolczy István czukrá-zdijában.

— **Gyilkosság.** Benedek rozsnyói tüzoltó egyesületi trombitás leánya e hó 8-dikán Rad-ványról Rózsnyóra igyekezett. A leányt szeretője kísérte egy darabon, az után elvált tőle. Szalontán ismeretlen tettes rábított az egyedül haladó leányra, mitől az rögtön meghalt. A tetteseket nyomozzák, idáig azonban még nem nagy eredménnyel.

— **Ellenőrzési szemlék.** Rimaszombatan, mint önálló sorozó városban f. hó 17—18-án, — (a rszécsi járás ide tartozó részében 19—20-án). Tornallyán 22—23-án, Rózsnyón 25—26-án. — Dobsinán 27—28-án lesznek az ellenőrzési szemlék; megjegyezve, hogy az utolsó sorozó város és járásra nézve 1881. évi november hó 20-án tartatik meg a szemle.

— **A lámpagyújtató szeszélye.** Régen megfigyelés tárgyává tettük, hogy a városi lámpagyújtató derült, holdvilágos estéken mindig, borult, esillagatlan éjszakákon pedig sohase gyújtja meg a lámpákat. Szeszélye-e ez vagy spórolni akarás: — a hivattott közeg adhatna rá tiszta feleletet. Utána nézünk, mert Rimaszombatan s nem Egyptomban lakunk.

— **A fényképkedvelőkhoz.** Andrássy Mór előnyösen ismert fényképész felkért annak kijelentésére, hogy szemleutjából visszakerkezte, két hónapi ittartózkodása alatt a fényképkedvelő közönség rendelkezésére áll. Lakása a főtérre van.

— **Egy reporter naplójából.** Egy reporter a szerkesztőségben a kocsinak ötödik ke-reke. Szerencsése, hogy a gózkocsinak 6 ke-reke van. De ne legyen olyan mint a vagonkerék: ne kenesse magát! — A reporter olyan legyen mint a borotvakés, sokat simit-tasson magán, de egyszersmind ne legyen olyan mint a borotvakés, hanem birjon igen széles hátal. — A reporter olyan legyen mint a szarvas: rohanjon és szaladjon, de ne legyen olyan mint a szarvas, ne fogassa magát el. — A reporter olyan legyen mint a méh: mindentéle virágokból jóízű ételeket szedjen össze, de ne legyen olyan mint a méh, ne szedesse el magát. — A reporter olyan legyen mint a pók: minél többet igyekezék halójába keríteni, de ne legyen olyan mint a pók: ne fújja oly hosszúra a szálakat.

— **Két regény jelent meg** ujabban Révai testvérek kiadásában. Mindakettő eredetileg a kiadók „Regényvilág” című füzetes vállalatában vrott olvasható. Az egyiket, „Honboldogitók” eredeti magyar regény, írta P. Szathmáry Károly, a másik Flaubert Gusztáv a nemrég elhunyt kitűnő francia író utolsó műve: Bouvard és Peuchet. E két, önálló alakban kiadott regényvel együtt a „Regényvilág” második évfolyamának részletes előrajzát is beküldték hozzánk. A vállalat, melyet eddig is nemessébb íróink támogatták, s mely az első évfolyamban 10 kiváló nagyobb regényt tett közzé, új műveket helyez kilátásba Jókaitól, ifj. Abrányi Kornéltól, Abonyi Lajostól, Teleki Sándor gróftól, Degré Alajostól és Clarendó francia írótól. A „Regényvilág” megjelenik hetenkénti számokban 2 1/2 ivnyi tartalommal s előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

— **Öngyilkossági szándék.** Oláhpataknál e hó 11-ikén egy ismeretlen ember a Dobsináról jövő vonat előtt a sínre ült, nyugodtan várva a dübörgő vonatot; a mozdonyvezető azonban észrevette az ülő embert és megállította a vonatot, mielőtt elgázolta volna.

— **A kórák munkája.** A város, ha jól tudjuk, ez év tavaszán adta át a buzapiacz egy része kiközvetésének munkáját a helyben lakó kóráknak. Nos tehát ezen munka tavaszról folyik, ha ugyan folyásnak lehet nevezni, mikor valaki egy hétig dolgozik s két hónapig pauzál, — mert az a burkolat 3/4 év után sínes készen a vásártéren forgó eladó és vevő közönség hátrányára. A késedelem is benne van az alkuban?!

— **A zsidó kérdés nro. II.** Ilyen című munka előírtésli felhívást vettük Budapestről Matók Páltól. (Quis est?) E felhívásban a s.e-ző kifejti elvét, melyből kiindul munkája s modorát, melyben a fontos ké dést megakarja oldani. Elmondja, hogy őt se Istóczy, se Hegyesi Márton nem elégíti ki; egyik mert felületesen foglalkozik a „zsidó-kérdéssel”, a másik mert korlátolt körbe mozog a védelem terén. Ő (t. i. Matók Pál) hivatva lesz nézetek nyilvánítására, hogy alkalmat szál-tasson a zsidókérdés megvitatásához s majdan szerencsés megoldásához, a mihez most már Istóczy országgyűlési interpellációj. a keresztény és nem keresztény közötti polgári házassági törvényjavaslataknak beadása, az oroszországi gyilkolások, lengyel, szász és németországi zavarok után minden hazafinak minden harag és gyűlöletnek nélkül joga, sőt kötelessége is van. . . . A munka november elején jelenik meg, 1 frt 20 kr. előfizetési árért, mely a szerzőhöz: Budapest, Dohány-utca 26 sz. küldendő.

— **Emléktábla Széchy Mária várában** Koburg Fülöp herceg, a murányi vár jelenlegi tulajdonosa, Bolegard uradalmi igazgató előterjesztésére elrendelte, hogy annak emlékére, hogy a várat Petőfi és Tompa meglátogatták, emléktábla illesztessék a falba. Az emléktábla a régi várkapitányi lakba fog elhelyeztetni. Itt egy fényfotóján ma is látható a két költő sajátkezű aláírása.

— **Körrendelet.** A m. kir. belügyminiszter a megye törvényhatóságához egy körrendeletet intézett, melyben annak figyelmébe ajánlja a Juhos János ipar, és keresk. min. fogalmazó által szerkesztett „Helységnévr-

tár-t, mely a legújabb hivatalos adatokat tartalmazza s a közj. hivatalok által előnyösen használható kezelési segédkönyv.

— **Az elítélt bosszúja.** Tragikomikus jelenet folyt le nemrég a párisi fenyítőszék tárgyalási termében, mely pártatlan a maga nemében, tekintve magát az eseményt és annak következményeit. Egy Demarre nevezetű többször már elítélt egyén foglalt helyet a vádlottak padján. Őt legutóljára kiállott büntetése után Párisból szülővárosába toloncozták és ott rendőri felügyelet alá helyezték. Ezelőtt néhány nappal titokban elhagyta kényszer-tartózkodási helyét és Párisba visszajött. Miért szegte meg az őt kitiltó rendeletet? — kérde az elnök. — „Mert szülővárosomban nem találtam munkát,” felelé a vádlott, „hogy éhen ne haljak, Párisba jöttem, hol könnyebben lehet foglalkozáshoz jutni, két napig azonban hiába kerestem, ezen idő alatt nem ettem semmit és szabad ég alatt háltam; harmad-napon esavargásért elfogtak.” — A törvényszék vádlottat a kitiltó rendelet áthágása miatt, tekintettel arra, hogy már többször volt büntetve, 18 havi börtönrre ítélte. — De az lehetetlen, rivallá dühösen az elítélt, hogy önké engem 18 havi börtönrre ítéljenek azért, mert szülővárosomban éhen halva, Párisba jöttem munkát keresni! — és sebesen, mint a gondolat, anélkül, hogy az őt őrző zsoldárok el-találhatták volna szándékát, lehajlott, lehuza lábáról vastag fával talpalt cipőjét és a törvényszéki elnöknek fejébe vágta. A fával talpalt cipő oly erővel lett hajtvta, hogy visszapa-ttanva a törvényszéki elnöknek fejéről, az a köztársasági ügyész areza felé folytatta útját, esattanással érintve azt. Néhány pillanatig az egész törvényszék mintegy meg volt hülve a meglepetéstől. Magukhoz térve megemmisítették a csak imént kimondott ítéletet és öt évi súlyos börtönrre ítéltek el a már most kétszeresen vádlottat. Alig mondták ki az új ítéletet, a bosszualló vádlott másik cipője után akart kapni, de a zsoldár idejekorán észre-vette szándékát és oly hatalmasan csapott öklével fejére, hogy Demarre ájultan rogyott össze. Ugy viték ki aztán a tárgyalási teremből.

— **Mikor fejessük a teheneket: etetés előtt, után, vagy etetés alatt?** E kérdésről egy gazdasági lapban dr. Brünner a követ-kező választ adja: Az én tapasztalatom szerint a fejést legkényelmesebben lehet az etetés előtt végezni és a legelőnyösebbnek is bizonyult az állatokra nézve. Az etetés után való fejés zavarja az emésztés folyamatát, főleg ha a tehén már lefeküdt és újból fel kell kelnie, az emésztés folyamata alatt az emésztési szervek felé erősebb a vértolulás, a mely a fejésnek etetése után való végzése esetében könnyen a tejmirigyek felé vezetettik. Mig az etetés ideje alatt való fejés ellen meg a következőket lehet felhozni: 1. a tehent az etetés ideje alatt nem szabad háborgatni; 2. a tehenek nagy része taszigálja egyajtás a takarmány miatt, miáltal a tej a sajttárból könnyen kiömlik, s ha e taszigálás miatt verést kap valamely állat, bizonyára nem fogja jól leadni a tejet, de meg ily körülmények között a fejés tökéletes nem is lehet. Tehát sem az etetés után, sem az alatt, hanem mindenkor az etetés előtt legezelszerűbb a tehenek fejését végeztetni.

— **Sajtóhírek.** Lapunk legközelebbi számában a „Hírek és vegyesek” közt „A hosszú nap” című újdonságban „melyeknek” helyett melynek, a szerk. üzenetekben „nagyság” helyett nagyság, s a „Jároskőri tanítói gyűlés” dátumában okt. 4 helyett okt. 7. olvasandó.

— **Rövid hírek: Verhovay Gyula-**nak fővárosi függetlenségi párti polgárok arany tollat adtak. — **Kalakaua király,** a Sandwich-szigetek uralkodója, szabadkőműves. — **Ujvidéken** a nagy gözmalom porrá égett. — **A balassagyarmati zsidó** templomot feltörték. — **Madárfeju** leányt mutogatnak Budapesten. — **Dr. Morócz István** az országos gazd. egyesület titkára s a „Gazdasági Lapok” szerkesztője meghalt. — **Garfield-**nek emlékszóbrott állítanak. — **A pápa** elakarja hagyni Rómát. — **Az olasz király** ellen ösz-szeesküvést fedeztek fel. — **Eladta a felesé-**gét tízezer frtért egy jászberényi lakos. — **Az országos** gyümölcskiállítás nagyszerűnek ígérkezik. — **Ő felsége** e hó 28-án találkozik III. Sándor orosz czárral. — **Haymerle báró,** volt külügyminiszter a perzsa nyelvet 14 nap alatt tanulta meg. — **A czár ellen** újabb ösz-szeesküvés történt; mint mondják, az élén egyetemi hallgatók állanak.

CSARNOK.

Az életből.

Irta: Fái Andor.

(Folytatás.)

Igazán féltém, aggódtam, remegtem. Pedig hát csak egy névaláírás az egész — gondolkoztam tovább. — Megtehetik. Aláírásukkal nem lesznek veszélyeztetve.

Mindezt olyan szépen, megnyugtatólag el-elmondogattam magamban.

Nem ért semmit.

Sőt a sok tételődésben már annyira vittem a dolgom, hogy az utczára is félve mentem

ki, nehogy leolvassák homlokomról a szándékot; barátaimmal meg már találkozni sem mertem, mert attól féltem, hogy kitalálják azon szándékot, hogy őket akarom fölkeríteni váltóm aláírására, s aztán mielőtt még szólhatnék velök, elsietnek tőlem sürgős teendőik után.

Daczára annak, hogy szentül hittem, hogy mindenki tudja mi járatban vagyok, mégis csak nekem kellett szólni és felkérni barátaimat, hogy tegyék meg ezt a nagy szíveséget.

Idáig azonban sok álmatlan éj mult el. Egy reggel mikor felkeltem, feltettem magamban, hogy ma legalább egyik barátommal okvetlenül beszélek s felkérem, hogy írja illetve bocsássa ki ezt a nyomorult váltót. Történjék bármi, de legalább félig el kell dőlni még ma ennek a dolognak. Jobbra vagy balra.

Ebédután — miután ő is garçon ember — találkoztunk a feketénél egy kávéházban. Azt sem tudom, miként ittam meg kávét. Ószokott nyugalmával szitta mellettem esibukáját, s igen csodálkoztam, hogy oly nyugodtan néz rám, mikor azt hittem, hogy szándékod oda van írva a homlokomra. Végre miután megivott 2—3 pohár vizet, s kiszörta esibukájából a hamut, készülődni kezdett s azt mondta, hogy nézzük meg a lapokat a kaszinóban. Amint tetszik, barátom — mondám — menjünk.

Kimentünk. És a mikor már kinn voltunk — nagy szívdobogások közt előadtam neki terveimet s kértem tegye meg azt a szíveséget.

Csak annyit mondott, minden további gondolkodás nélkül, hogy — szívesen.

Óh, ha tudta volna, milyen nagy kő esett le akkor a szívemről!

És a mikor aztán a kaszinóban átadtam neki a váltót s az összegre tekintett, így szólt:

— De hiszen ez kevés lesz neked oda! Én biztosítom, hogy éppen elég leendő. Kiszámítottam.

Ezzel aláírta.

Ismételve mondom, hogy nagy kő esett le a szívemről, bár ugyan feladatomból még nem volt egészen megoldva; de Károly barátomnak úgy szólván mindjárt az első szavamra teljesített szíveséggel jól esett, mondom, mert mindjárt szabadabban kezdtem lélegzeni, étvágyam is megjött s álmaim sem voltak oly zavartak.

Néhány hétig aztán nyugodt voltam; pedig még egy aláírótt kelle szereznem, de erre még csak nem is gondoltam akkor, örültem magamban, hogy a baj nagyobb felén már túl vagyok, s megvalloim ez örömet minél tovább óhajtottam élvezni. De ezen boldog állapot sem tarthatott sokáig. Harmadik aláíróról kellett gondoskodnom. Ki legyen az? N. N.? Hiszen lehetne az, az igaz, a barátság, mely hozzá fűz — gondoltam magamban — elég jögezim ugyan, hogy erre fel szólítsam, de hát... még sem... tudja isten!... Kit hát? Végig gondoltam valamennyi rokonaimon. Talán ez, talán az? A rokonokról azonban csakhamar lemondtam. A rokontól nem lehet sokat várni.

Végre egy név jutott eszembe. És nem riadtam tőle vissza; pedig ha jól meggondolom a dolgot, ismeretségünk, barátságunk nem is terjedt oly messzire, daczára annak, hogy az élet porondján pályatársak is vagyunk, a mennyiben hol ő felperes és én alperes, hol megfordítva, azzal a különbséggel mégis, hogy Endre barátom sokkal több dologban képvisel fel-alperes feleket, mint én, miután életurája meglehetősen nagy és sürű, hála istennek! Nem azért mondom ugyan e hálát, mintha nekem olyan nagy öröömre szolgálna az, hogy olyan kevés a dolgom, hanem csak azért, mert végtelenül tudok örülni annak, ha valaki az életben különben megérdemelt szerencsében részesül és boldogságban él, — és a midőn Endre barátomra gondoltam, olyan jól esett az, hogy nevénel még csak gondolatomban sem merült fel semmiféle nehézség.

Hanem azért még egy pár hétig zsebemben hordtam a váltót.

Végre egy délután rászántam magam. Elmentem hozzá. Vendége volt.

Epen jókor!

Ma nem lesz belőle semmi — gondoltam magamban.

És valóban vendége a legkisebb jellel sem árulta el, hogy karosszékét el akarná hagyni — estig. Meg kelle nyugodnom sorsomban. Elkell halasztanom a dolgot máskorra — gondoltam magamban, mert már csak egy olyan dologról, amiben már hetek töröm a fejemet, nem beszélhetek egy idegen ember előtt!

Azonban esalódtam. Endre barátom vendége, miután még egy pohár bort felhajtott, felemelkedett karosszékéből, egyszer-kétszer fel s alá járt a szobában, majd úgy tett, mintha látogatási ideje véget ért volna.

Hanem ekkor még egy újabb egyéniség

jelent meg a szobában. Endre barátom adjunctusa, aki olyan formán helyezte el kalapját, mint a ki egy néhány óráig nem szándékozik azt ujjában kezébe venni és távozni.

Már az igaz, hogy a mi a szerencsét illeti, épen nem mondhatom, hogy édes gyermeke vagyok, minélfogva le kelle mondanom arról, hogy Endre barátommal megbeszéljem a dolgot s előadjam jövelemel valódi czélját, daczára annak, hogy vendégének látogatási ideje már valóban véget ért, mert csakhamar kalapját és botját kereste elő s búcsút vett; én meglehetősen borus gondolatok között és felette szomorú arccal viszonyoztam kézszeritását.

Nem tudom, tudott e terveimről Endre barátom, nem tudom tudta-e, hogy épen ekkor mért kerestem őt fel, vagy talán szomorú arcom s gondolataim voltak-e valóban olyan nagyon borusak, hogy Endre barátom mindenestre gyöngéd figyelemből azonnal észrevette azon szándékot, miszerint négy szemközti óhajtanék vele beszélni.

Nem tudom, mondom, véletlenségből történt-e, hanem annyi bizonyos, hogy végtelenül gyöngéd figyelmet tanusított irántam akkor, midőn néhány percz múlva, miután vendégét kikísérte s vissza jött, bizonyos elkészített iratokat, beadmányokat adott át adjunctusának, s az azokra teendő bélyegeket árát, hogy az iratokat bélyegekkal kellően felszerelve adja be az illető helyekre, midőn mondom ezzel mintegy alkalmat nyújtott arra, hogy egyszer s mindenkorra szabaduljak kinzó gondolatomtól, mely lekötve, fogva tartott már hetek óta.

És segéde valóban nagy örömemre távozott s magunkra hagyott. Bár Endre barátom fentebbi igazán gyöngéd figyelme meglehetősen felbátorított kérésem előadására, mégis olyan furesin s olyan kellemetlenül éreztem magam, mint a mily kellemetlenül csak érezheti magát az ember ilyen fatális, átkozott körülmény között.

(Folytatása következik.)

Törvényszéki esernök.

Zsembery Adolf bűnpártolása.

A hosszasen leirt Beke László elleni bűnfenyítő végtárgyalások alatt említve volt, hogy Zsembery Adolf (tánczművész) vádolt Beke Lászlónak bűnrésze volt, a mennyiben egy hamis számlát állított ki, melyet nevezett börtönébe csusztatott — aki is azt felhasználta védő eszközül. A tanuk kihallgatása s meghittetése után a kir. ügyész Zsembery Adolfot bűnpártolás vétségében kérte kimondani, tekintettel azonban, hogy a számla által veszély nem származott s hogy Zs. előlétele tiszta, 3 havi fogságot s hivatalvesztést véleményezett.

Zsembery A. védője Bernolák Nándor mindenek előtt tagadta, hogy a bűnpártolás vétsége védenéze ellen tényleg és tárgyilag bebizonyítva lenne, — ebből kifolyólag három rendbeli kifogással élt, és pedig:

a bírói illetőség;
a követett rögtönzött eljárás
és a megbízhatlan, bünszerző tanuk megesketeje ellen. Különbén adjuk röviden beszédjét:

„A bírói illetőség elleni kifogásomat következőleg indokolom: 1881. év január 1-én, midőn az új büntető törvénykönyv hatályba lépett, keletkezett a büntető eljárást szabályozó miniszteri rendelet is, mely tüzetesen körülírja a kir. e. f. törvényszékek, valamint a kir. járásbíróóságoknak a bűnügyek, vétségek és kihágások elbírálásánál jogi és illetőségi hatáskörét.

Eltekintve az állítólagos vétségek kapcsolatlóságától a főbűntényről, még is kifogásomat fentartandónak lenni véltem azért, mert védenem képtelenül vált vád alá helyezése ellen a törvényengedte három nap alatt kifogásait beadni, mi reája nézve súlyos jogsérelmet képez.

Második kifogásom az eljárás ellen helyt fgh t. mivel egy 24 óra alatt kihallgatva, vád alá helyezve és végtárgyalásra beidézve lenni, csak rögtönbíróági eljárásnál szabad, nem hagyott elég tér és idő védenemnek saját védelme érdekében magát tájékozva, kellően elkészülni, sőt még védőnek sem jutott annyi idő a bűniratokból védenézet netalán terhelő vagy enyhítő okmányokat bírálgatni.

Ezen rögtönzött eljárás védenemre még azon hátrányt is szülte, hogy a vád alá helyezés ellen megengedte 8 nap alatt nem elhetett fellebbezéssel, mert a mai végtárgyalás reggelén beidézve, már a délutáni tárgyaláson megjelenni kötelességévé tétetett.

Kifogásom tehát a rögtönzött eljárás ellen méltó figyelmet érdemel, mert törvényes és igazságos.

A harmadik leglényegesebb kifogásom a tanuk megesketeje ellen irányul, megesketejük figyelemben nem vett tiltakozásom daczára megtörtént, holott a tek. királyi törvényszék maga is bölösen tudta, hogy a három Votiecki tanu mint bünszerzők védenem ellenében nem tanuszkodhatnak, hogy pedig bünszerzők, kiviláglik vallomásaikból, melyben beösmerek, hogy egy számlát 16 hónap után tudva hamis keltezéssel állították ki, és azt tudva, bűnös czélokra védenemnek általuk kézbesítve lettek állítják.

De a tanuk megbízhatlansága abból is kitünik, mert állítja, hogy védenem egyedül maga, a más pedig, hogy Votieckival jött volna fel a vendéglőbe. Sőt a tanuk habozó és ellentétes vallomása a számla

kiállításának helyét illetve, ronfja minden legesekélyebb hitelességüket is, főleg miután az apa a konyhát, az anya az ivószobát, a leány pedig az éttermet állítja, mint a számla írásának és átadásának helyét.

Miután védenem ellen az állítólagos bűnpártolás sem a két kifogástalan tanu, sem pedig saját vallomása által beigazolvva nem lett, sőt a negyedik tanu Tóth Gusztávné, mint elítelt egyén, tanúságra boesajthható sem volt, és így védenem ellen nem bizonyított, továbbá miután Zsembery Adolf erkölcsi magaviselete és jó hírneve köztudomásu, sőt egyénisége biztosítékot nyujthat arra nézve, hogy ily vétség elkövetésétől mindenkor távol állt, kérem ennélfogva a tek. királyi törvényszéket, méltóztassék védenemem vád alól felmenteni és teljes büntelenségét kimondani.

Ezen védbeszédre válaszólag beismeri kir. ügyész a kifogások czafolatába boesátkozva a számlakiállítás helyét illetőleg a tanuk habozását, de habár egy kifejezést nem használtak is — a lényegen az mitsem változtat; bizonyította, hogy a tanuk meghittetése, a bírói illetékesség ellen akadály, kifogás nem lehet, a bűnvádi eljárás követelte szabályoknak elég van téve, mire Bernolák ismét a védenemem ejtett jogsérelmet hozva fel, annak orvoslását a teljes felmentésben találja, mit annál bizonyosabban bekövetkezőnek hisz, mert bebizonyítottak véli, hogy a kérdéses számla Beke L. vádolt állítása szerint czellájába a kir. ügyész útján került, annyival inkább, mert a királyi ügyész beismeri, hogy Beke L. iratai között két névjegyet nem láttamozott, ezen beismerés bizonyítja, hogy figyelme a Votiecki-féle számla épp úgy kerülhetett ki. — Védenemem felmentését kéri.

A királyi törvényszék Zsembery Adolfot bűnösnek találta s 150 ffr. pénzbírság, 8 ffr. 80 kr. költségben és hivatalvesztésben marasztalta el.

Bernolák (illetve helyettese Fái Lajos) felebbezését — a királyi ügyéssel együtt — bejelentette.

* * *

Megemlítjük, illetőleg pótlólag hozzuk, hogy Beke László a 14 vádpont közül 4 alól fölmentetett és pedig:

Vékey László-féle váltó hamisítása, — Vékeyféle részvények elsikkasztása, — a gömörmegeyi nép- és iparbank ellen elkövetett sikkasztás, — a vályi és bikkszögi határban lévő Samarjay erdejében bírói zár daczára favágásokat s pusztításokat eszközölt, tehát

bírói zártörés alól. — Mult számunkból kihagytuk, hogy védője Medvezky Sándor teljes fölmentését kérte.

Szerkesztői üzenetek.

Egy iparbarát. Igen köszönjük s kérjük a folytatását.

T. L. Hangsúlyozzuk ön előtt is, hogy magán-érdekü, indiszert közleményeknek helyt nem adunk.

D. B. Ugy-e bár terhes a közlekedés?

L. B. A kérdéses lap talán helyre fogja igazítani tévedését; forduljon lovagias szerkesztőjéhez.

Aladár. Mellékeljen egy levelezőlapot, akkor az indokolást is megkapja, mert tőlünk kívánni nem lehet, hogy minden egyes beküldött s be nem vált dolgozatnak bírálata a szerk. üzenetekben adjuk.

t. — n. Nem kegyednek szolt

H. L. A renkívüli gyűlésen szoba fog jönni a tudakolt ügy

D. A. Mis alkalommal.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881. okt. hó 15-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanemek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

Buza hectoliterenkint	10.—	8.50.
Feles	—	6.50.
Rozs	6.—	5.60.
Árpa	4.00	3.30.
Zab	3.20	2.80.
Kukoricza	4.—	3.50.
Bab	12.00	9.00.
Kása	14.00	12.00.
Burgonya	2.—	1.60.
Buza métermázsánkint	11.—	10.50.
Feles	7.80	6.50.
Rozs	7.—	6.50.
Árpa	7.—	6.50.
Zab	—	6.50.
Széna, kötött	—	1.85.
Tak. szalma	—	0.50.
Alom-szalma	—	0.35.
Zsúp-szalma	—	1.00.

A bécsi lottóban okt. 8. kihuzott számok:

76 58 53 3 31.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

Alólirott tudatja a n. é. közönséggel, hogy a reeskei határban lévő 40 hold szántó föld és rét, nemkülönben a jánosii határban szintén 40 hold szántó föld és rétből álló tagosított birtoka haszonbérbe kiadó, vagy örök áron is eladó. Értekezhetni alólirott Rimaszombatban.

Özv. Biró Lászlóné.

SCHÖNFELD JÓZSEF,

férfi ruhakereskedő

Rimaszombat, cserencsényi-utca, Dickmann-féle ház.

Alólirott tisztelettel jelentem a mélyen tisztelt közönségnek, hogy folyó évi október hó 20-án nyitom meg ujonnan berendezett

férfi ruhakereskedésemet

hol a legújabb divat szerinti kész férfi-ruhák, gyermek-öltözékek, vadász-, Mencsikoff- és télkabátok, utazó-bundák stb., stb., ugy-szintén mindenféle francia-, brünni-, reichenbergi és több más külföldi gyártmányu ruhaszövetek a legnagyobb választékban találhatók fel. — Mérték utáni megrendelések, kívánság szerint, gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.

A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását bizton remélve, maradtam kész szolgáljak

Rimaszombat, 1881. október 15.

SCHÖNFELD JÓZSEF, férfi ruhakészítő.